

Transitie Haven & Industrie Zuid-Holland

Samen bouwen aan een sterke toekomst voor de haven in balans met de leefomgeving

Haven & industrie Zuid-Holland

Als grootste haven van Europa vormt het Rotterdamse haven- en industriecomplex de ruggengraat van onze economie. Het complex is ook strategisch van groot belang. In de cijfers van de Havenvisie Rotterdam zien we dat de toegevoegde waarde van de Rotterdamse haven wordt geschat op 30,6 miljard euro, wat overeenkomt met 3,2% van het BBP. Daarnaast biedt de mainport direct en indirect werk aan zo'n 193.000 mensen in de regio Rotterdam-Rijnmond. De haven stoot circa 29% van de nationale CO₂-emissies uit voor de sectoren energie & industrie. Om emissiereductie te realiseren is het nodig dat het Rijk de randvoorwaarden (o.a. stikstofruimte, netcongestie) op orde heeft.

De haven en de basisindustrie hangen nauw met elkaar samen. De (circulaire) chemie, energie, bouwmaterialen en hightechtoepassingen zijn samen goed voor ongeveer een kwart van het nationale verdienvermogen (circa 250 miljard euro). Deze sectoren leveren meer dan twee miljoen banen op in het hele land. Daarnaast moet het havengebied gaan fungeren als belangrijk aanlandpunt van elektriciteit voor Nederland. Ook Peter Wennink benadrukt in zijn rapport het belang van de Rotterdamse Haven voor het verdienvermogen van Nederland en als thuishaven voor de groene industrie van morgen.¹

Tegelijkertijd staat de haven voor een grote opgave: de overgang van een fossiel gedreven industrie- en energiecluster naar een duurzaam en concurrerend systeem dat in balans is met de leefomgeving. Innovatie is hierbij van groot belang, zoals ook benoemd in het rapport van Mario Draghi.² De provincie werkt samen met partners aan de ambitie om de meeste duurzame haven ter wereld in 2050 te zijn. Daarbij houden we expliciet rekening met de leefomgeving. Dit succes van de haven wordt mede mogelijk gemaakt door de aanwezigheid van mensen, woningen, opleidingen en door goede bereikbaarheid. Ook deze aspecten vragen om structurele investeringen.

Inzet van Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland zet zich sterk in om de haven toekomstbestendig te maken, en doet dat in nauwe samenwerking met het Rijk, gemeenten, kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Dit krijgt vorm binnen NOVEX Rotterdamse haven, waar de provincie haar specifieke taken en bevoegdheden inzet op het gebied van ruimtelijke ordening, externe veiligheid en vergunningverlening om samen met de NOVEX-partners te onderzoeken welke oplossingen voor het ruimtegebrek er zijn en hoe we de leefomgeving een impuls kunnen geven. Hiervoor starten Rijk en regio op dit moment een verkenning

¹ [Rapport Wennink - De route naar toekomstige welvaart](#)

² [The Draghi report on EU competitiveness](#)

op, gebaseerd op het MIRT-spelregelkader. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is hiervoor bevoegd gezag.

Daarnaast maken projecten als Porthos en Aramis het mogelijk om CO₂ veilig op te slaan onder de Noordzee. Deze ontwikkelingen helpen bij de koploperpositie van Rotterdam in het kader van de energietransitie. Het Fieldlab Industriële Elektrificatie helpt bedrijven hun processen te elektrificeren en emissies te verlagen en beoogt in Q3 haar deuren te openen. De provincie Zuid-Holland heeft hier via het Europese subsidieprogramma Kansen voor West een financiële bijdrage aan geleverd.

Wat nodig is van het Rijk

De Rotterdamse haven is van nationaal en Europees belang voor economie, energievoorziening en onze strategische positie. Voor een succesvolle duurzame ontwikkeling is structurele, langjarige inzet van het Rijk cruciaal. Daarom vragen we het Rijk:

1. Economie: investeringszekerheid en groeiruimte

- Concurrerende energiekosten: het is cruciaal om de nettarieven en energiekosten gelijk te trekken met buurlanden. Zonder concurrerende energiekosten kunnen bijvoorbeeld circulaire bedrijven niet overleven in Nederland. Energiekostencompensatie levert 6-7 keer rendement op in bbp.
- Langetermijncommitment: NOVEX-programma continueren tot 2050, inclusief investeringsagenda (€1-3 mld/jaar).
- Ruimte voor groei: oplossingen voor ruimtegebrek verkennen vanuit NOVEX haven samenwerking met daarin de mogelijkheid voor zeewaartse uitbreiding in balans met de leefomgeving.
- Vraagcreatie: stimuleren van de marktvraag naar duurzame producten via onder meer Europese bijmengverplichtingen en aanbestedingscriteria.

2. Energie: betrouwbare en schaalbare infrastructuur

- De Rotterdamse haven als aanlandpunt aanmerken voor hernieuwbare energie voor Nederland en Europa.
- Netcongestie oplossen: In het ACM-prioritingskader bedrijven een plek geven, energieprojecten parallel plannen, gebiedsinvesteringen doen en vraag en aanbod van stroom aan elkaar koppelen.
- Warmtenetten: versneld implementeren en erkennen als netcongestieverzachtend.

3. Ecologie: duurzame transitie en circulaire economie

- Stikstof en milieu: snelle oplossingen voor vergunningverlening en reductie van obstakels voor duurzame projecten. In het Rotterdamse industriecluster kunnen bijvoorbeeld miljarden aan investeringen de komende jaren niet plaatsvinden omdat er geen natuurvergunningen beschikbaar zijn. 66% van deze investeringen zouden hebben bijgedragen aan de energietransitie.³

De Europese Commissie heeft een voorstel gedaan om de Richtlijn betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit aan te passen. Met dit

³ De route naar toekomstige welvaart – rapport Wennink

voorstel zou het mogelijk worden dat de planning, bouw en exploitatie van transmissie- en distributiesysteem-infrastructuur geen beoordeling stikstofemissies meer vereisen in het kader van de habitatrichtlijn. We vragen het Rijk dan ook om zich actief in te zetten in de Raad om dit voorstel van de Europese Commissie te steunen en zo snel mogelijk door de onderhandelingen te loodsen.

- Nieuwe grondstoffen: faciliteren van vestiging van bedrijven die bijdragen aan de grondstoffentransitie.
- Circulaire economie: Europese groeipad- en bijmengverplichtingen, duurzame aanbestedingen en quota voor schone producten.
- Efficiëntie in industrie: energie- en grondstofbesparing stimuleren, ondersteund door intensief energietoezicht via omgevingsdiensten.

Tot slot

De transitie van de Rotterdamse haven is van nationaal belang en kan alleen slagen met een stevige, langjarige inzet van het Rijk. Alleen door samen te werken kunnen provincie, Rijk en bedrijfsleven zorgen dat de haven de motor blijft van een sterk, duurzaam en concurrerend Nederland, in balans met een gezonde leefomgeving.